

BOKLOK HOUSING AB

NATURVÄRDE SINVENTERING

FASTIGHET YNGSJÖ 4:251

2019-01-30

wsp

NATURVÄRDESDINVENTERING

Fastighet Yngsjö 4:251

UPPDRAGSGIVARE

BoKlok Housing AB genom Bengt Fredriksson

KONSULT

WSP Environmental Sverige

Box 714

251 07 Helsingborg

Besök: Bredgatan 7

Tel: +46 10 7225000

WSP Sverige AB

Org nr: 556057-4880

Styrelsens säte: Stockholm

<http://www.wspgroup.se>

KONTAKTPERSONER

Mathias Öster, konsult, WSP Sverige AB, E-post:

mathias.oster@wspgroup.se, Tel: 010-722 54 24

Bengt Fredriksson, beställare, E-post:

bengt.rorum@gmail.com, Tel: 070-404 4793

DOKUMENTINFORMATION

Naturvärdesinventering Yngsjö 4:251

Internt uppdragsnummer: 10274721

Daterad: 31 oktober 2018

Reviderad: 30 januari 2019

Status: Kvalitetsgranskad och levererad

Följande personer har medverkat:

Mathias Öster, Fil. Dr. Växtekologi – Inventering, bedömningar och rapportering.

Malin Stensson, M Sc. Miljövetenskap – Kvalitetsgranskning.

Omslagsbild: Vy över hästhagarna i riktning mot nordväst.

Samtliga foton i rapporten är tagna av WSP om inte annat anges.

Bakgrundskartorna innehåller satellitfoton (licens ESRI) samt den topografiska webbkartan (öppen geodata) från Lantmäteriet.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	UTREDNINGSSOMRÅDE	5
1.2	OMFATTNING	5
2	ALLMÄN BESKRIVNING	6
3	METODIK	9
3.1	NATURVÄRDESKLASSER	10
3.2	NATURVÅRDSARTER	10
3.3	GENERELLT BIOTOPSKYDD	12
4	UNDERLAGSDATA	12
4.1	FÖRSTUDIE	12
4.2	RESULTAT FRÅN FÖRSTUDIEN	12
4.2.1	Skyddade områden	12
4.2.2	Skogsstyrelsens inventeringar	12
4.2.3	Jordbruksverkets inventeringar	12
4.2.4	Naturvårdsverkets inventeringar	13
4.2.5	Kristianstads kommuns naturvårdsprogram	13
4.2.6	Ekologiska spridningssamband inom kommunen	13
4.2.7	Värdefulla träd	14
4.2.8	Artportalen	14
4.2.9	Kärlväxtinventering	15
5	RESULTAT	16
5.1	YTOBJEKT	17
5.2	PUNKTOBJEKT	21
6	FRIDLUSTA ARTER	22
7	BEDÖMNINGAR OCH REKOMMENDATIONER	22
7.1	SAMLAD BEDÖMNING	24
8	REFERENSER	25

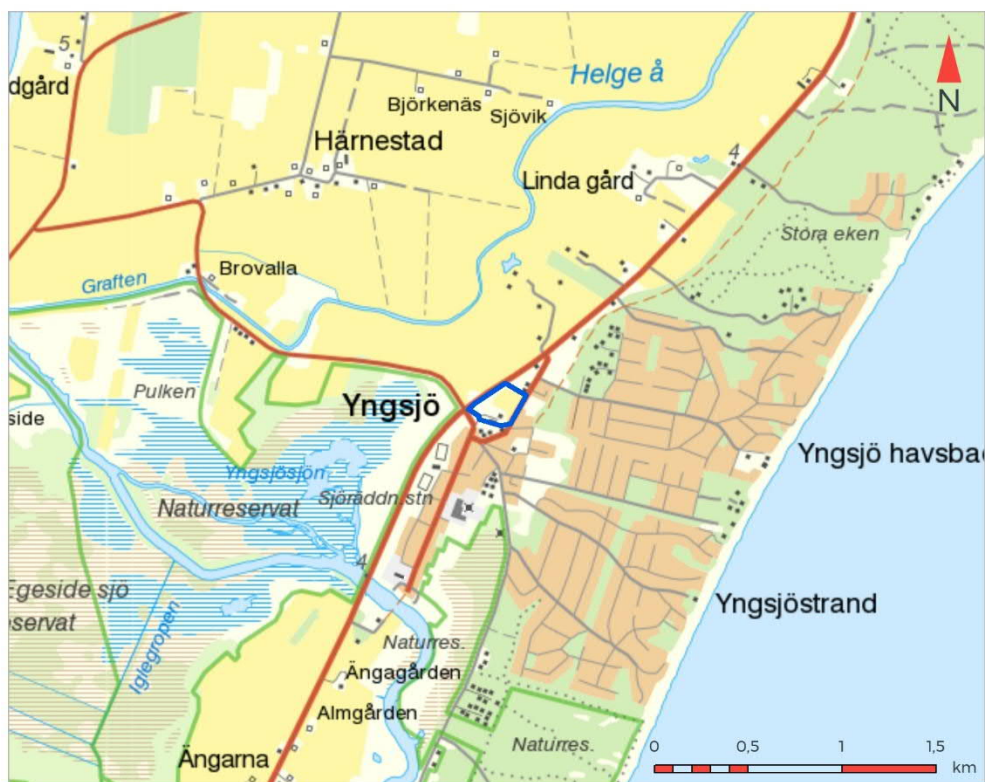
1 INLEDNING

WSP har fått i uppdrag att genomföra en naturvärdesinventering av ett område som är utpekad i kommunens FÖP som potentiellt nytt område för bostäder. Området ligger i utkanten av Yngsjö i Kristianstads kommun.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och naturvärdesbedöma dessa. Identifierade områden redovisas i rapporten liksom en bedömning av eventuell påverkan vid en exploatering. Rapportens mål är att belysa naturvärdena och ge rekommendationer inför arbetet med att utforma detaljplanen.

1.1 UTREDNINGSSOMRÅDE

Inventeringen har omfattat fastighet Yngsjö 4:251 enligt de gränser som visas på kartbilden i Figur 1. Området är ca 3,9 ha stort till ytan.

Figur 1. Karta som visar inventeringsområdet med blå linje, vilket motsvarar fastighet Yngsjö 4:251. Kartunderlag, topokarta, fri visning © Lantmäteriet.

1.2 OMFATTNING

Naturvärdesinventeringen (NVI) genomfördes enligt *Svensk Standard SIS 199000:2014 Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, Naturvärdesbedömning och redovisning*. I uppdraget ingick tilläggen 4.5.2 *Naturvärdesklass 4* och 4.5.3 *Generellt biotopskydd*. Arbetet omfattar:

- Vid en naturvärdesinventering börjar man med att definiera lämplig detaljnivå för inventeringen, se Tabell 1. I detta projekt har detaljnivå *Fält detalj* använts. En naturvärdesinventering inleds sen alltid med en förstudie.

- Förstudien omfattade en inventering av befintlig information rörande riksintressen, Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, rödlistade arter, naturreservat, nyckelbiotoper, m.m. Denna information har bland annat hämtats in från Länsstyrelsen, Jordbruksverket, ArtDatabanken, Trädportalen och Skogsstyrelsen.
- En naturvärdesinventering i fält som genomfördes den 3 oktober 2018. Efter det utfördes systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering med avseende på naturvärde av intressanta områden som identifierats vid fältbesöket.

Tabell 1. Naturvärdesinventering. Översikt detaljeringsnivåer, minsta karteringsenhet och exempel på användningsområde.

Nivå	Minsta karteringsenhet	Exempel på användningsområde
1. Förstudie (ej fältinventering)	1 ha eller 200*2 m	<ul style="list-style-type: none"> • översiktlig planering • naturvårdsprogram • förstudier
2. Fält översikt	1 ha eller 100*2 m	<ul style="list-style-type: none"> • större områden • skogslandskap • val av lokaliseringalternativ • vindkraftsetablering
3. Fält medel	0,1 ha eller 50*0,5 m	<ul style="list-style-type: none"> • mindre områden • väg och järnvägsplaner • vindkraftsetablering
4. Fält detalj	10 m ² eller 10*0,5 m	<ul style="list-style-type: none"> • väg- och järnvägsplaner - mer detaljer • detaljplaner • skötselplaner

2 ALLMÄN BESKRIVNING

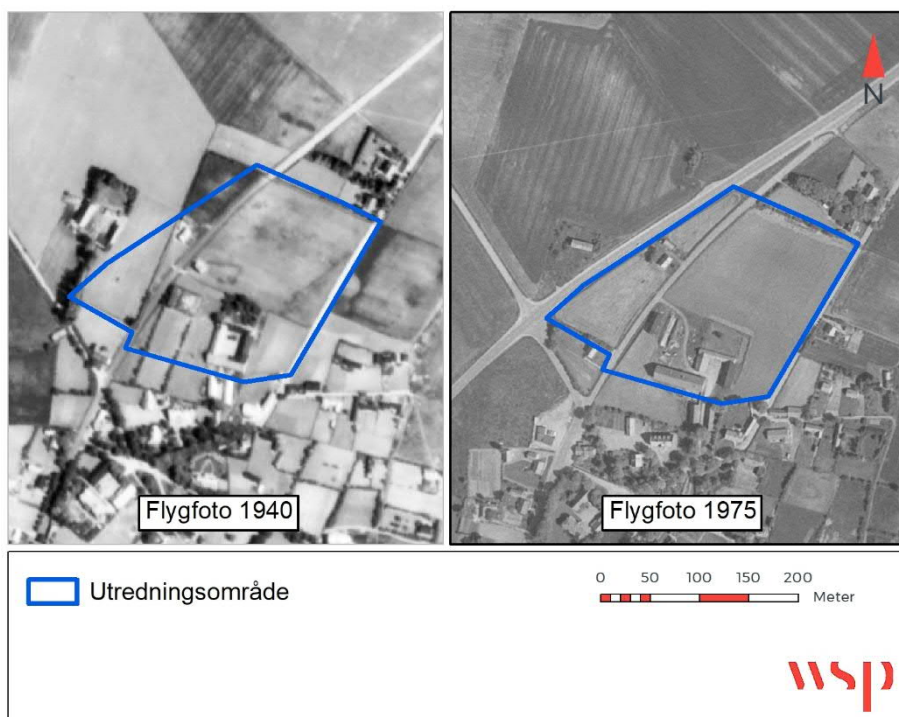
Utredningsområdet ligger i utkanten av odlingslandskapet i västra Yngsjö, ett område som sedan långt tillbaka nyttjats för främst odling. Aktuellt område har varit åkermark åtminstone sedan början på 1900-talet, sannolikt mycket längre. Häradsekonomiska kartan från början av 1900-talet samt flygfoto från 1940-tal och 1975 visar på flertalet åkrar (Figur 2 och Figur 3). Mot havet, utanför utredningsområdet, dominerade barrskogar på sand, vilket fortfarande är fallet idag. Idag är markanvändningen på västra sidan Yngsjö relativt oförändrad, även om samhället Yngsjö har växt på bekostnad av åker- och ängsmark. Bland annat har landsvägen lagts i en ny sträckning väster om Yngsjö igenom en tidigare ängsmark. Det mesta av tidigare ängsmark i området omfattas idag av naturreservat. Öster om Yngsjö har stora barrskogsområden tagits i anspråk för fritidsbebyggelse. På aktuell fastighet har omfattningen av åkermark varit relativt oförändrad.

Det aktuella utredningsområdet ligger centralt i Yngsjö by och består av Tofta gård med omgivande marker. Området upptas av gårdsmark med tillhörande mangårdsbyggnad och ett större stall. Norr om mangårdsbyggnaden finns 6–7 betesfällor som betas av hästar. Här finns även en paddock samt rester av den gamla landsvägen. Tofta gård har under en längre tid varit hästgård, åtminstone de senaste 15 åren, sannolikt

längre (se Figur 4 och Figur 5). Idag har hästhållningen upphört och hästboxarna hyrs ut till enskilda hästägare på korttidskontrakt vilket håller markerna temporärt betade.

Figur 2. Utsnitt av Häradsekonomska kartan från 1926–34. Området nordväst om Yngsjö bestod främst av åkermark.

Figur 3. Flygfoto från 1940-tal och 1975 som visar utredningsområdets markanvändning. Hela området var åkermark.

Figur 4. Bild från gården tagen 1977–78. Delar av området var betesmark vilket framgår av stängslet. © Regionmuseet Kristianstad

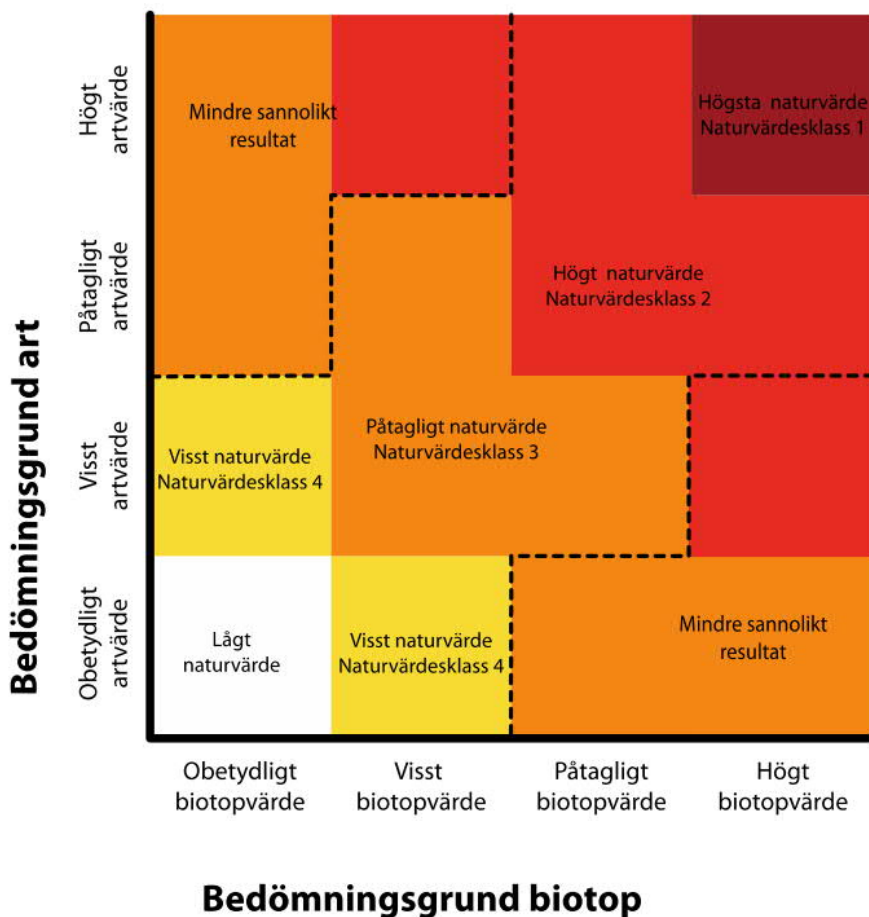

Figur 5. Bild från gården tagen 1977–78. Delar av området var betesmark. © Regionmuseet Kristianstad

3 METODIK

Undersökningen omfattar dels allmän inventering av bakgrundsinformation och en systematisk bedömning av naturvärden enligt standardiserad metod (SIS). I den allmänna inventeringen av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial ifrån berörda myndigheter, kontakter med myndigheter och informationssök i öppna databaser. Befintligt underlag redovisas under kapitel 4 Underlagsdata.

Aktuellt område har inventeras i fält med avseende på förekommande naturtyper, arter och markanvändning. Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta förutsättningarna för biologisk mångfald. Rödlistade arter, signalarter eller andra värdearter noteras. Naturvärdesbedömningen baseras på att mäta de egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur d.v.s. biologisk mångfald. Detta leder till en samlad bedömning av naturvärdet enligt matrisen i Figur 6.

Figur 6. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figuren är från SIS Standard Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning.

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och

biotop. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen.

3.1 NATURVÄRDESKLASSER

Inom området förekommande objekt av olika naturtyp klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, d.v.s. graden av naturvärde bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser, där klasserna är:

Högsta naturvärde – (naturvärdesklass 1) störst positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Högt naturvärde – (naturvärdesklass 2) stor positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå. Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärrsinventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass urvatten, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

Påtagligt naturvärde – (naturvärdesklass 3) påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass restaurerbar ängs- och betesmark, Skogsstyrelsens objekt med naturvärde, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass naturvatten.

Visst naturvärde – (naturvärdesklass 4) viss positiv betydelse för biologisk mångfald. Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass behöver inte vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras. Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass. Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, t.ex. äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

3.2 NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa kan indikera att ett område har högt naturvärde eller så kan förekomsten av en art i sig själv vara av särskild betydelse för biologisk mångfald.

Naturvårdsarter har lanserats av ArtDatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning.

Tidigare rapporterade fynd av naturvårdsarter tas bland annat fram med hjälp av Artportalen. Artportalen är en oberoende samlingsplats för fynd av arter. Portalen finansieras av Artdatabanken och Naturvårdsverket. Alla kan rapportera fynd av arter och det är den enskilde rapportören som själv bestämmer vad som skall rapporteras. Alla fynd publiceras först och kvalitetsgranskas i efterhand. Huvuddelen av fynduppgifterna i Artportalen ligger öppet för fri visning, dock har ett fåtal arter bedömts vara så känsliga att de exakta lokaluppgifterna inte visas fritt på nätet. Det gäller t.ex. häckningsplatser för rovfåglar och växtplats för sällsynta orkidéer.

Den svenska rödlistan presenteras av Artdatabanken och är en redovisning av olika arters risk att dö ut i Sverige. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade (Figur 7). De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin Kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så dålig att de inte kan placeras i någon kategori. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

Figur 7. Rödlistans kategorier. © Rödlistan, 2015

Regeringen fridlyser växt- och djurarter genom artskyddsförordningen och dess bilagor. De växt- och djurarter som är markerade med ett N i bilaga 1 till artskyddsförordningen har fridlysts för att uppfylla kraven i EU:s habitatdirektiv. I bilaga 2 till artskyddsförordningen anges alla övriga arter som är fridlysta i hela landet, i ett län eller i en del av ett län.

För att kunna få dispens från artskyddsförordningen måste verksamhetsutövaren visa att det inte finns någon annan lämplig lösning samt att dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

1. uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö,
2. artens naturliga eller hävdvårdade utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och
3. det finns och sannolikt kommer att fortsätta att finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

3.3 GENERELLT BIOTOPSKYDD

Alléer, pilevallar, åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar, källor med omgivande våtmark samt småvatten i odlingslandskapet omfattas av det generella biotopskyddet enligt miljöbalken (7 kap. 11§). Det innebär att det inte är tillåtet att vidta åtgärder eller bedriva verksamheter som kan skada naturmiljön i dessa biotoper. Om det finns särskilda skäl kan Länsstyrelsen ge dispens från biotopskyddet.

4 UNDERLAGSDATA

4.1 FÖRSTUDIE

Förstudien har genomförts enligt 4.2 och 8.1 i enligt Svensk Standard SIS 199000:2014. Vid förstudien har följande underlag använts:

- Utdrag från Artportalen för artfynd av naturvårdsarter i området. Sökkriterierna var inom ca 100 m från utredningsområdet och perioden 1990-2018. Hämtning av data utfördes 2018-10-02.
- Naturvårdsverkets verktyg skyddad natur (2018-10-02).
- Länsstyrelsernas karttjänster (webbGIS) (2018-10-02).
- Jordbruksverkets databas TUVA (2018-10-02).
- Trädportalen, Artdatabankens databas för skyddsvärda träd (2018-10-02).
- Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun, 2016-2020, Kristianstads kommun, 2014.
- Analys av ekologiska samband inom Kristianstads kommun, Grönplan 17 (Kristianstads kommun, 2017).
- Lantmäteriets webbtjänst över historiska kartor
- Kartor och ortofoto.

4.2 RESULTAT FRÅN FÖRSTUDIEN

4.2.1 Skyddade områden

Inga områden utpekade enligt 7 kap. miljöbalken finns inom eller i direkt anslutning till fastigheten. På andra sidan väg 9, söder om Härnestadsvägen, finns ett större område som ingår i naturreservat Pulken-Yngsjön, Natura 2000-område Egeside-Pulken-Yngsjön samt riksintresse för naturvård, område Helgeåns nedre lopp.

4.2.2 Skogsstyrelsens inventeringar

Inga ytor inom fastigheten är utpekade av Skogsstyrelsen, varken som nyckelbiotop, biotopskyddsområde eller naturvårdsavtal.

4.2.3 Jordbruksverkets inventeringar

Inga ytor inom fastigheten är inkluderade i Jordbruksverkets inventeringar av ängs och hagmarker 1987-91 respektive ängs- och betesmarker 2002-2005.

4.2.4 *Naturvårdsverkets inventeringar*

Inga ytor inom fastigheten är utpekade i regionala inventeringar som Naturvårdsverket initierat.

4.2.5 *Kristianstads kommuns naturvårdsprogram*

Inga ytor inom fastigheten är utpekade i naturvårdsprogrammet. På andra sidan väg 9, söder om Härnestadsvägen, finns ett större utpekade område, se Figur 8. Området heter V3 – Yngsjön och utgörs av ett våtmarksområde samt hävdade strandängar. Direkt öster om fastigheten, på andra sidan Byvägen, finns ett mycket stort (1950 ha) område utpekade för sitt sanddynlandskap. Området börjar i Åhus och omfattar hela kuststräckan ner till kommungränsen i söder.

Figur 8. Bilden visar utpekade naturreservat (orange färg) och områden inkluderade i kommunens naturvårdsprogram (grön färg) kring Yngsjö.

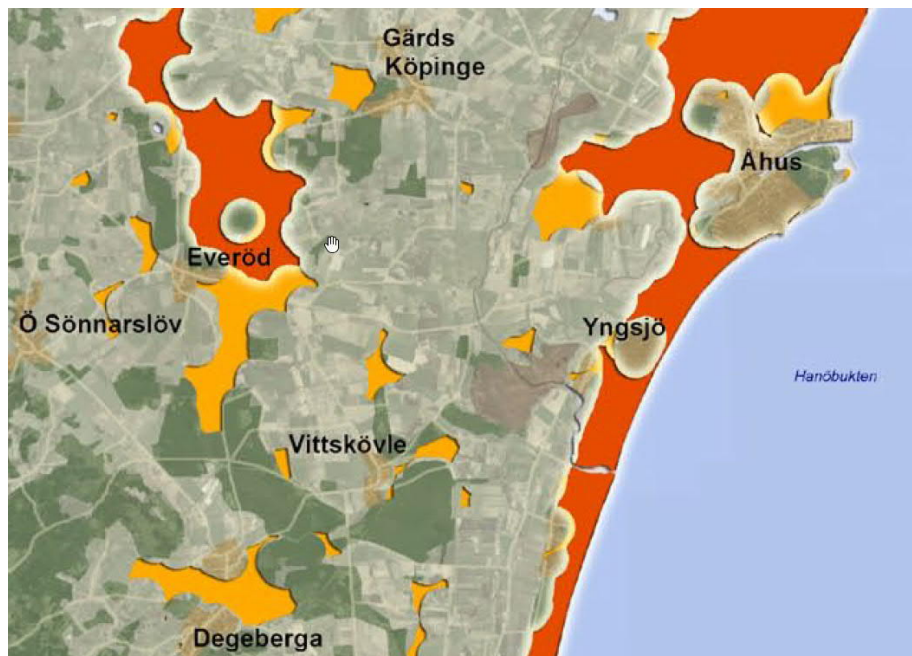
4.2.6 *Ekologiska spridningssamband inom kommunen*

Ekologgruppen har på uppdrag av Kristianstads kommun analyserat viktiga ekologiska spridningssamband inom kommunen. Analysen har bland annat inkluderat sandmarker som utgör en unik artrik miljö, och som Kristianstads kommun har ett särskilt ansvar att förvalta i och med att en stor del av Sveriges artrika sandmarker förekommer inom kommunen.

Analyserna visar att sandområdena inom kommunen i princip är uppdelade i två områden, ett som följer kusten och ett område som ligger mer centralt i kommunen (se Figur 9). Framförallt i de centrala delarna av kommunen finns flera potentiella sandmarker som ligger mer eller mindre isolerade från varandra. Längs kusten är dock sambanden ganska goda även vid ett kort spridningsavstånd. Rapporten pekar på att åtgärder för att stärka spridningssambanden består framför allt av naturvårdsinsatser på redan

sandig mark för att öka eller återskapa ekologiska kvaliteter som gynnar sandmarkernas flora och fauna generellt.

Aktuellt område pekars inte ut som något viktigt habitat i analysen, men området ligger i ett område som har en svagare spridningslänk.

Figur 9. Figuren visar primära och sekundära spridningsvägar för sandmarkernas arter. Baserat på sandlevande bin som modellart. De primära är markerade med rött och de sekundära med orange. Kusten framträder som en viktig sträcka, med en svag länk vid Yngsjö.

4.2.7 Värdefulla träd

Inga biologiskt värdefulla träd finns inrapporterade i Trädportalen för det aktuella området.

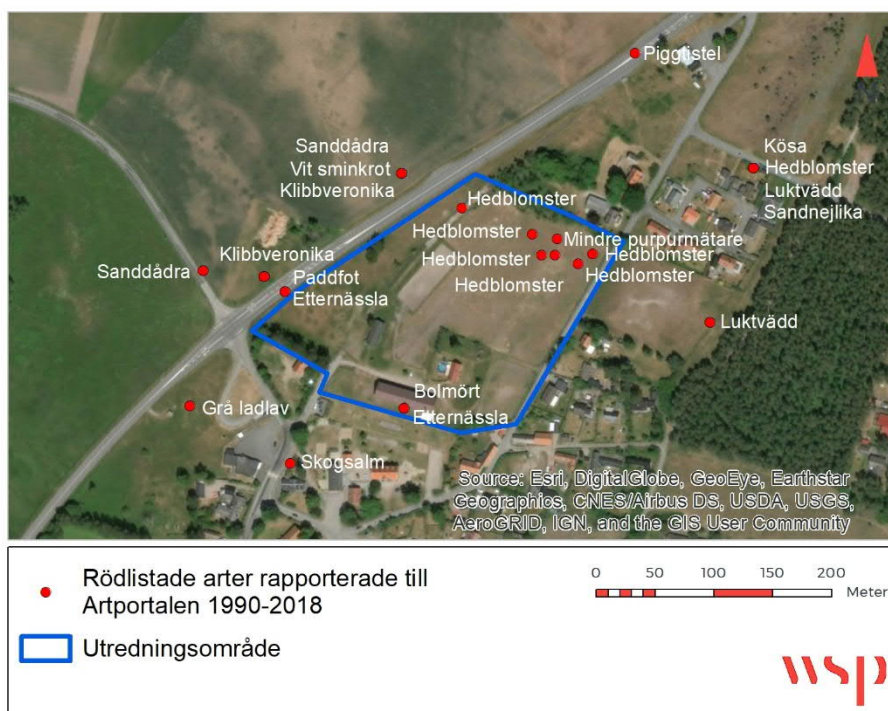
4.2.8 Artportalen

Sökningen i Artportalen resulterade i ett fåtal träffar, se Tabell 2 och Figur 10. Kärlväxterna utgörs av åkerogräs och arter knutna till sandiga magra gräsmarker.

Tabell 2. Kända förekomster av rödlistade och fridlysta arter inom 100 m från utredningsområdet under perioden 1990–2018.

Rödlistade och fridlysta arter	År	Inom/utom fastighet
Kösa, NT , (<i>Apera spica-venti</i>)	1994	Utom
Paddfot, NT , (<i>Asperugo procumbens</i>)	1995	Inom
Vit sminkrot, NT , (<i>Buglossoides arvensis</i>)	1992	Utom
Sanddådra, VU , (<i>Camelina microcarpa</i>)	1992, 2015	Utom
Piggtistel, NT , (<i>Carduus acanthoides</i>)	1994	Utom
Grå ladvlav, CR , (<i>Cyphelium trachylioides</i>)	2007	Utom

Sandnejlika, EN , (<i>Dianthus arenarius</i>)	1993	Utom
Hedblomster, VU , (<i>Helichrysum arenarium</i>)	1993, 2018	Utom, inom
Bolmört, NT , (<i>Hyoscyamus niger</i>)	2004	Inom
Mindre purpurmätare, NT , (<i>Lythria cruentaria</i>)	2018	Inom
Luktvädd, VU , (<i>Scabiosa canescens</i>)	1993, 1997, 2008	Utom
Skogsalm, CR , (<i>Ulmus glabra</i>)	2016	Utom
Etternässla, NT , (<i>Urtica urens</i>)	1995, 2004	Utom, inom
Klibbveronika, VU , (<i>Saxicola rubicola</i>)	1992, 2015	Utom

Figur 10. Karta med rödlistade arter inom 100 m från fastigheten, rapporterade till Artportalen 1990-2018.

På mellan 600–1000 m från inventeringsområdet har ytterligare arter insekter som är rödlistade noterats. De flesta hittades under en länsomfattande inventering år 2009 eller under år 2014. Arterna omfattar en del sandlevande jordlöpare och steklar, varav många är knutna till djurspilling: ribbdyngbagge (EN), sammetsfrölöpare (NT), heddyngbagge (NT), smal frölöpare (NT), dysterfrölöpare (NT), läppstekel (NT) och getingrovflugan (VU). Utöver dessa är även ängsmetallvinge (NT), malörtsspetsvivel (NT) och hedpärlmorfjäril (NT) noterade.

4.2.9 Kärlväxtinventering

Under sommaren 2017 inventerades fastigheten Yngsjö 4:251 av botanikern Kjell-Arne Olsson, tidigare projektledare för Projekt Skånes Flora. Resultatet har sammanfattats i ett PM (K-A Olsson, 2017). Hans slutsats var:

”De öppna partierna på fastigheten utgörs av sandig och torr f.d. åkermark. Dessa har troligen varit plöjda och utnyttjade som åker i sen tid. De flesta betesfällorna är kraftigt betade med en kortsnaggad vegetation.

Floran i området är mest trivial och utgörs till stor del av vanliga och vittspridda ”ogräs”-arter. De flesta växter är m.el.m. vanliga torrmarksväxter (t.ex. gulmåra, femfingerört och gul fetknopp), insädda vallväxter (t.ex. mellanlusern, engelskt rajgräs och hundäxing) och förvildade kulturväxter (t.ex. rödmalva, hundrova och blek fetknopp).

Den ur naturvårdssynvinkel intressantaste växten är hedblomster som finns med tre begränsade förekomster i den östra delen av fastigheten. Även de sällsynta arterna spikvallmo och sandglim fann jag i denna del av området. Det rörde sig dock bara om några få exemplar av vardera art. Då det är ettåriga växter som man bara finner på öppen sandig mark, är det arter som inte är stationära på sina växtplatser utan de försvinner snabbt när vegetationen sluter sig. Även de kulturhistoriskt intressanta växterna bosyska och skär kattost växer på fastigheten. Båda dessa arter är relativt vanliga i Skåne.”

5 RESULTAT

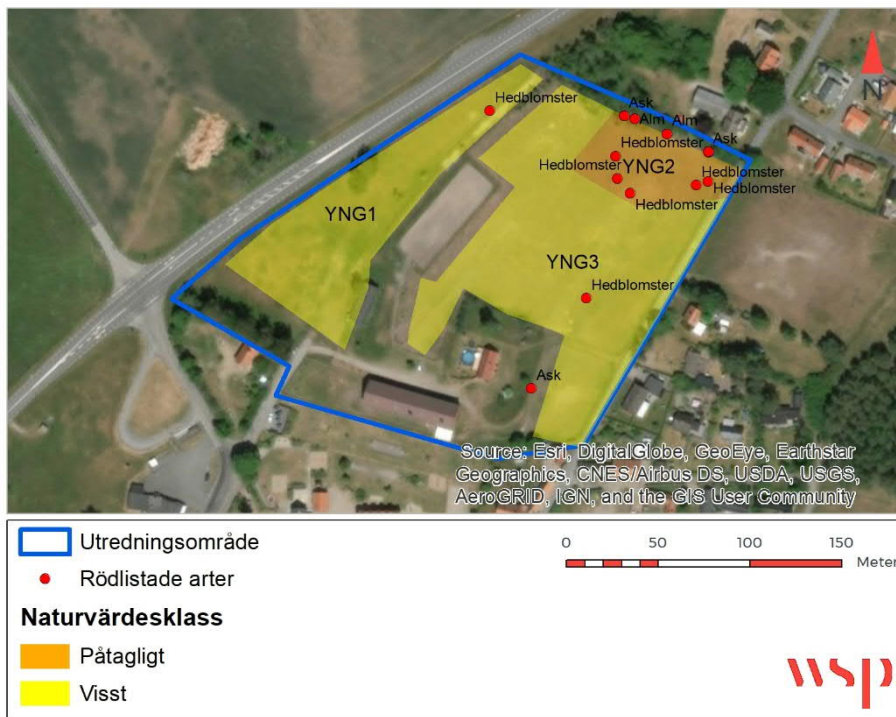
Utredningsområdet består av kulturbetesmarker som tidigare utgjort åkermarker. Markhistoriken märks av i floran, vilken generellt är trivial och näringsgynnad. Hästfällorna har sannolikt periodvis gödslats eller på annat sätt bearbetats, annars hade de sandiga jordarna vid detta lag hunnit ackumulera fler hävdgynnade arter. Tillskottsutfodring i hagarna ihop med hårt bete och mycket spillning kan också vara en möjlig anledning. Sandiga jordar som betas utvecklar generellt annars en intressant betespräglad flora och fauna mycket snabbare än andra jordtyper. Anledningen är att markerna inte packas lika lätt och näringsämnen lakar ur snabbare.

Inga objekt eller biotoper som omfattas av det generella biotopskyddet hittades inom fastigheten.

Området har inventerats under en period på året som inte är optimalt för bedömning av fågel- och insektsfaunan. Strukturer, småbiotoper och förekomst av värdväxter som är gynnsamma för dessa artgrupper har dock inventerats utan att några särskilda värden noterats.

Hedblomster är en hotad art som normalt ges ett högt artvärde. I regionen är hedblomster mycket vanlig, och därför har arten bedömts som en rödlistad art och inte en hotad art i skalan för bedömningsgrund art (se 6.2.2.4 i SIS Standard). Det betyder att en enstaka förekomst ger visst artvärde och en livskraftig förekomst ger påtagligt artvärde.

Nedan beskrivs identifierade naturvärdesobjekt närmare, uppdelat på ytoobjekt och punktoobjekt. Resultatet av inventeringen med förekommande naturvärdesobjekt finns sammanfattat i Figur 11.

Figur 11. Resultatet av naturvärdesinventeringen med identifierade naturvärdesobjekt.

5.1 YTOBJEKT

Nedan presenteras områden med identifierade naturvärden.

Naturvärdesobjekt nr YNG1: Kultiverad betesmark, 0,7 ha
Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde
<p>Beskrivning: Tidigare åkermark som nu betas av hästar. Området utgör en smalare remsa av tidigare åkermark som snördes av när landsväg 118 lades i ny sträckning förbi Yngsjö. Byggnader låg tidigare centralt i ytan, men har tagits bort. Österut avgränsas ytan av rester av den gamla landsvägen, se bild nedan. Floran består mest av vanliga arter som gillar sandiga miljöer; naturvärdsarter inklusive typiska hävdgynnade arter är fåtaliga. Förekommande arter är röllika, vitblåra, vitklöver, engelskt rajgräs, rödsvingel, rödven, svartkämpar, hönsarv, klofibbla, blåeld, oxtunga, ängssyra, skräppor, skatnäva, sparvnäva, vårarv samt enstaka trift, fältmalört och hedblomster. Gul fetknopp, en typisk art för naturtyperna <i>Grå dyner</i> (2130) och <i>Hällmarkstorräng</i> (8230), växte i mossan ovanpå asfalten som utgör resterna av den gamla landsvägen (strax utanför objektet). Hedblomster förekommer med ett par plantor inom en yta på ca 0,12 m².</p> <p>Biotopvärdet bedöms som obetydligt, främst på grund av frånvaron av gynnsamma strukturer för biologisk mångfald. Dessutom finns ingen kontinuitet som betesmark och inga sandblottor eller sandiga slänter/kanter med erosion som skapar gynnsamma habitat för insekter. Hedblomster har en liten förekomst vilket gör att artvärdet bedömdes som visst.</p>
Biotopvärden: Bete, sandig jordmån.

Naturvårdsarter:

Hedblomster, *Helichrysum arenarium*, (rödlistad som sårbar, VU), typisk art för 2330 Grässandhedar i kontinental region. Enstaka mindre förekomst.

Naturvärdesobjekt nr YNG2: Kultiverad betesmark, 0,3 ha

Naturvärdesklass 3 – Påtagligt naturvärde

Beskrivning: Tidigare åkermark som nu betas av hästar. Betestrycket är mycket hårt, och markslitaget är betydande. Det hårda nyttjandet har lett till uppluckrad grässvål. Enstaka markblotta förekommer som hästarna sparkat upp. Området har en homogen och trivial flora bestående av vanliga arter som gillar sandiga miljöer. Naturvårdsarter inklusive typiska hävdgynnade arter förekommer knappt. Förekommande arter är röllika, vitklöver, engelskt rajgräs, rödsvingel, rödven, gulmåra, svartkämpar, hönsarv, klofibbla, blåeld, oxtunga, ängssyra, skräppor, skatnäva, sparvnäva, vårarv samt hedblomster. Hedblomster förekommer med fem separata förekomster som täckte totalt ca 3 m².

Biotopvärdet bedöms som obetydligt, främst på grund av frånvaron av gynnsamma strukturer för biologisk mångfald. Dessutom finns ingen kontinuitet som betesmark och endast enstaka sandblotta. Det finns heller inga sandiga slänter/kanter med erosion som skapar gynnsamma habitat för insekter. Hedblomster har en livskraftig förekomst, och en rödlistad insektsart noterades tidigare under 2018, vilket sammantaget gör att artvärdet bedömdes som påtagligt.

Biotopvärden: Betad gräsmark, sandig jordmån.

Naturvårdsarter:

Hedblomster, *Helichrysum arenarium*, (rödlistad som sårbar, VU), typisk art för 2330 Grässandhedar i kontinental region. Flera förekomster

Mindre purpurmätare, *Lythria cruentaria*, (rödlistad som nära hotad, NT)

Naturvärdesobjekt nr YNG3: Kultiverad betesmark, 1,4 ha

Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde

Beskrivning: Tidigare åkermark som nu betas av hästar. Betestrycket är mycket hårt och markslitaget är betydande. Det hårda nyttjandet har lett till en uppluckrad grässvål. Även enstaka markblotta förekommer där hästar sparkat större hål i sandjorden. Markblottor i sandiga jordar är generellt bra för många insekter. Området har en homogen och trivial flora bestående av vanliga arter som gillar sandiga miljöer. Naturvårdsarter inklusive typiska hävdgynnade arter förekommer knappt. Förekommande arter är röllika, vitklöver, engelskt rajgräs, rödsvingel, rödven, sandvita, stillfrö, gulmåra, rödmalva, svartkämpar, hönsarv, klofibbla, blåeld, oxtunga, ängssyra, skräppor, skatnäva, sparvnäva, vårarv samt enstaka skär kattost och hedblomster. Oxtunga har tagit över delar av betesmarken, se bild nedan. Hedblomster förekommer med 6–7 plantor inom en yta på ca 0,2 m². Tidigare kärlväxtinventering har noterat sandglim och spikvallmo inom ytan, arter som gärna förekommer i sandmarker.

Biotopvärdet bedöms som obetydligt, främst på grund av frånvaron av gynnsamma strukturer för biologisk mångfald. Dessutom finns ingen kontinuitet som betesmark och endast enstaka sandblotta. Det finns heller inga sandiga slänter/kanter med erosion som skapar gynnsamma habitat för insekter. Hedblomster har en liten förekomst vilket gör att artvärdet bedömdes som visst. Inga andra naturvårdsarter förekom.

Biotopvärden: Bete, sandig jordmån, enstaka blottor.

Naturvårdsarter:

Hedblomster, *Helichrysum arenarium*, (rödlistad som sårbar, VU), typisk art för 2330 Grässandheddar i kontinental region. Enstaka mindre förekomst.

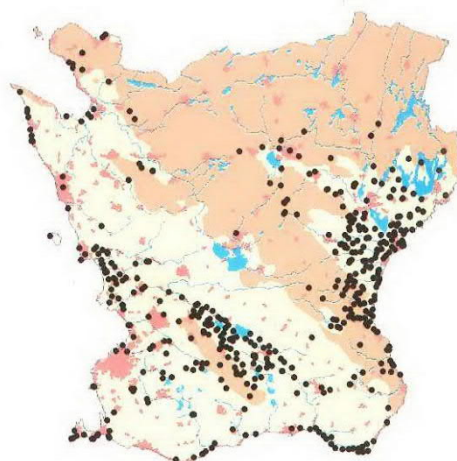

5.2 PUNKTOBJEKT

Ett antal punktoobjekt ned naturvärden har pekats ut under inventeringen. Dessa utgörs av flera förekomster av rödlistade och fridlysta arter, se Figur 11. Sly av de rödlistade träden ask och alm finns i gränsen mot fastighet Yngsjö 5:10. Träden är fortfarande ganska vanliga i Sverige, och är rödlistade på grund av starkt vikande populationstrender på grund av almsjukan och askskottsjukan. Ett askträd med diametern 25 cm står vid boningshuset.

6 FRIDLYSTA ARTER

Under inventeringen noterades förekomster av hedblomster (*Helichrysum arenarium*) som är fridlyst enligt Artskyddsförordningen (2007:845). Hedblomster är rödlistad som sårbar (**VU**) i rödlistan från 2015. Arten har missgynnats av att betesmarker i Sverige i allt större utsträckningen växer igen och arten är idag ganska ovanlig i store delar av landet. Hedblomster är dock fortfarande relativt vanliga i östra Skåne. Hedblomster har en av sina kärnförekomster i östra Skåne där arten lokalt är mycket vanlig (Figur 12). Inom Kristianstads kommun är arten mycket vanlig bland annat kring Ripa Sandar och Äspet.

Figur 12. Utbredningen av hedblomster i Skåne från inventeringar 1990-2007 i samband med projekt Skånes Flora.

Hedblomster är fridlyst enligt 8 § i Artskyddsförordningen (2007:845). Det betyder att det är förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av växterna, och ta bort eller skada frön eller andra delar. Om en exploatering gör intrång där hedblomster finns kommer det krävas en dispens. För att få dispens för arter som är rödlistade brukar det krävas att intrånget kompenseras samt att påverkan på den lokala populationen kan minimeras genom skyddsåtgärder.

7 BEDÖMNINGAR OCH REKOMMENDATIONER

Det inventerade området består av ett för regionen typiskt landskap med bland annat gräsmarker på sandiga jordar. Större delen av ytan utgörs av kultiverad betesmark på tidigare åkermark, med en sandig jordmån. Floran var homogen över alla beteshagar, med vanliga arter som gillar sandiga miljöer. Ingen naturvårdsart utöver hedblomster noterades i betesmarken vid inventeringen. Däremot noterades små förekomster av arter som utgör karaktärsarter för sandiga miljöer, tex. vårarv, sandarv och sandglim. Gul fetknopp noterades ovanpå den gamla landsvägen, i mossa ovanpå asfalten. Sammantaget visar detta på begynnande sandmarksvärden i området.

Insektsfaunan kunde på grund av årstiden inte inventeras utan kan endast bedömas utifrån förekommande strukturer och flora. Bedömningen är att området inte har några bra förutsättningar för en rik insektsflora. Bedömningen grundar sig dels på en avsaknad av gynnsamma strukturer för insekter. Till exempel finns inga hak eller slänter inom marken där djurtramp eller erosion skapar naturliga blottor för insekter att bygga bo. Det finns heller knappt några störda ytor, endast enstaka markblotta som hästarna sparkat upp. Inom området finns inga solvända blomrika bryn och få blommande buskar. Bedömningen grundar sig också på en avsaknad av viktiga värdväxter och pollenkällor. Sett till de rödlistade insekter som är kända i omgivande landskap så saknas till exempel bra förekomster av fältmalört, ängs-, busk-, och styvmorsviol. Andra viktiga värdväxter som väddklint, getväppling och käringtand saknas också. Hade betestycket varit lägre inom området så växter kunnat gå i blom hade dock området kunnat erbjuda relativt bra nektar och pollenresurser. Bland annat finns här ett stort bestånd med oxtunga samt förekomster med vitklöver, sandvita och fibblor.

Det kan inte uteslutas att en del insektsarter som lever i djurspillning kan förekomma inom området. Det finns en del arter som förekommer i hästspillning på sandiga marker, dock inte lika många arter som för nötkreatur. Det är dock oklart om hästarna som betar området får avmaskningsmedel, vilket annars helt slår ut en eventuell dynglevande fauna.

Ur ett landskapsperspektiv ligger området strategiskt bra för spridning av sandlevande arter. Längs kusten finns ett spridningsstråk, som binder ihop viktiga sandhabitat längs kusten. Dock har det aktuella området begränsat naturvärde med nuvarande skötsel och struktur. Med naturvårdsåtgärder som anläggandet av solbelysta bryn, omrörning av sand för att skapa markblottor samt med mer varierat bete (vissa delar mer extensivt betade) och upphörd tillskottsutfodring eller annan näringstillförsel hade marken på sikt kunnat bidra bättre till spridning av sandmarkernas arter i regionen. Dock är betesarealen ganska begränsad (ca 2,5 ha) inom fastigheten vilket gör det svårt att få till en variation i betestryck om man vill hålla ett par hästar.

Den fridlysta arten hedblomster som hittades under inventeringarna är i regionen ganska allmänt förekommande, särskilt i landskapens betesmarker och öppna sandmarker. Arten har en dålig bevarandestatus nationellt men bedöms ha en god bevarandestatus i regionen. Möjligheterna till dispens, om så krävs, bedöms därför som goda. Eftersom berörd art är rödlistad som sårbar rekommenderas att eventuella intrång kompenseras. En lämplig kompensation är att skapa sandiga ängsmarker på annan plats dit lokala förekomster av hedblomster flyttas. Avbanad jord från områden med hedblomster bör behandlas som en biologisk resurs för att användas att återskapa ängsmark inom området eller på andra platser inom kommunen.

Den sandiga jordmånen i området gör att det finns goda möjligheter att etablera nya sandiga ängsmarker i området, vilket bland annat kan gynna hedblomster. Etablering av ängsflora kan påskyndas om ytorna sås med lämplig fröblandning av svenskt ursprung. Eftersom markerna är naturligt magra kan det räcka med en relativt extensiv skötsel för att bibehålla en biologisk mångfald. Exempelvis bete vartannat år eller periodvis slåtter med viss markstörning.

7.1 SAMLAD BEDÖMNING

Inom fastigheten förekommer inga ovanliga naturmiljöer med högre naturvärden. Betesmarkerna ligger på mark som tidigare var åkermark och har idag ingen hävdpräglad flora. Däremot finns en livskraftig förekomst av den fridlysta arten hedblomster inom fastigheten, vilket gör att eventuella framtida exploatering av området kommer kräva dispens från artskyddsförordningen. Områdets insektsvärden bedömdes som ringa.

8 REFERENSER

Artdatabanken, 2018-10-03

Kristianstads kommun, 2014, Naturvårdsprogram för Kristianstads kommun 2016-2020.

Kristianstads kommun, 2017, Grönplan 17 – Ekologiska samband.

“KrM KD007970 - Bondgård,” *Regionmuseet Kristianstad*, hämtad 30 oktober 2018, <https://samlingar.regionmuseet.se/items/show/335075>.

“KrM KD007969 - Bondgård,” *Regionmuseet Kristianstad*, hämtad 30 oktober 2018, <https://samlingar.regionmuseet.se/items/show/335074>.

Olsson, K-A., 2017, Kärlväxtfloran på Yngsjö 4:251 (Tofta gård).

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 36 500 medarbetare på 500 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 3 700 medarbetare. www.wsp.com

WSP Stab

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

